

KONFERENCA ESREA 2012

Od 19. do 21. septembra je v Ljubljani potekala 3. konferenca ESREA tematske mreže Education and Learning of Older Adults (ELOA).

Večina domačih udeležencev je bila iz Andragoškega Centra Slovenije in z različnih oddelkov Filozofske fakultete. Glavne teme letošnje konference so bile:

- Učenje in izobraževanje starejših odraslih
- Medgeneracijska solidarnost in učenje
- Prostovoljno delo in vključevanje odraslih
- Poenostavljanje procesa učenja starejših odraslih

Prvi konferenčni dan se je odvijal v prostorih Ljubljanske Univerze, preostala dva dneva pa v konferenčnih dvoranah Filozofske fakultete. Uvodne in pozdravne besede so imeli pomočnik rektorja Aleš Valič, dekan Filozofske fakultete Andrej Černe, predstojnik oddelka za Izobraževalne znanosti Janko Muršak in predsedujoča omrežju ELOA (Education and Learning of Older Adults) Hertha Schmidt. Med njihovimi govori so se zvrstili nastopi vrhunskega solista na harmoniki.

Ana Krajnc, starosta slovenskega izobraževanja odraslih, je imela vabljen predavanje z naslovom "Older adults as a special learner audience". Z izobraževanjem odraslih in ustanavljanjem centrov izobraževanja tipa ljudske univerze v nekaterih slovenskih krajih se ukvarja že od leta 1984. Od takratnih nekaj 10 udeležencev do današnjih 5000 aktivnih slušateljev je bila prehojena dolga in težavna pot. V predavanju s polno pozitivne energije nam je kronološko predstavila svoje delo, sodelovanje v nekaterih evropskih projektih in tudi nekatere ugotovitve, ki so se v daljšem obdobju njenega raziskovalnega dela pokazale v Evropi in tudi pri nas.

Zelo zanimive so predvsem razlike v izobraževanju in sociološkem povezovanju skupin mladih v primerjavi s starejšimi odraslimi, kakor tudi razlike med moškimi in ženskami.

Očitno je, da se v Evropi in pri nas v času tretjega življenjskega obdobja moški izobražujejo v bistveno manjšem deležu kot ženske. Razmerje je približno 1 : 9 v

korist ženskega prebivalstva. Stvar je bila argumentirana z začasno izgubo socialnega statusa, ki se človeku zgodi, ko se odpravi v pokoj.

Za ponovno izgraditev socialnega statusa, kar se praviloma zgodi na začetku tretjega življenjskega obdobja, se ženske bistveno bolje organizirajo kot moški. Ker se ženske v tem življenjskem obdobju učinkoviteje socializirajo, se tudi v izobraževanju (ki je za starejše odrasle osebe tudi del socialnega udejstvovanja) znajdejo bolje od moških.

Razlika med mladimi in starejšimi je poleg kognitivnih sposobnosti, ki izvirajo iz čisto telesnih lastnosti, tudi v načinu učenja. Mlajši se v splošnem izobražujejo bolj ciljno usmerjeno in v kratkem času, zato je njihov proces učenja bolj površen. Pri starejših odraslih postane učenje poleg zagotovitve socialnega statusa tudi način življenja. Pomembno jim je, s kom so v učni skupini, kakšen odnos ima do njih predavatelj in katere vsebine izbirajo. Poleg učenja na predavanjih se običajno dodatno izobražujejo tudi doma in v prostem času. Starejši običajno zelo težko razumejo, da mladi živijo v drugem obdobju življenja, ki jih postavlja pred bistveno drugačne izzive.

Drugega dne sta imela zanimivi plenarni predavanji Marvin Formosa in Antonio Fragoso.

Formosa z Malte je eden od predstavnikov Evropskega gerontološkega centra in je v svojem predavanju z naslovom "European Union policy on older adult learning: A review of issues and future options" govoril o pomanjkljivosti evropskih zakonov, ki so vezani na izobraževanje starejših odraslih. V procese izobraževanja starejših odraslih je v Evropi vključenih komaj 4 % prebivalstva. Zakoni pa v nikakršni meri ne poskrbijo za tiste, ki so v domovih ali drugih zavetiščih za starejše. Prav tako je velik problem starejših mobilnost, zaradi katere se izobraževanja ne udeležujejo – tudi v tem primeru ni nobene ustrezne podporne zakonodaje. Raziskujejo se sicer možnosti izobraževanja na daljavo, vendar je zaenkrat uspeh še zelo majhen.

Fragoso z univerze v Algarve na Portugalskem je imel drugo predavanje z naslovom "From community

education and development of the invisible learners: signposts of today's southern Europe reality?" Predavatelj je izpostavil situacijo na Portugalskem, kjer večina prebivalstva živi v pasu 15 km od obale, preostalo področje pa se počasi izgublja v puščavi. Tudi pri njih se starejši moški ne izobražujejo in znanja ne pridobivajo sistematično. Po raziskavah sodeč je več motivacije za združevanje v krožkih, ki temeljijo na empiričnih izkustvih, kot so ribiška društva, društva za bilijard, društva nogometnih navijačev itd. Večinoma ti moški čutijo, da so bili vse življenje vključeni v procese ciljnega učenja, zato da bi dosegli čim boljše karijerne rezultate, v tretjem življenjskem obdobju pa jih novo učenje ne motivira več, saj se jim v nasprotju z ženskami učenje ne zdi zabava, ampak naporno in trdo delo.

Med pomembnejšimi plenarnimi predavanji omenimo predavanje Ann-Kristin Bostrom z Univerze v Jonkopingu na Švedskem. Naslov predavanja je bil "Intergenerational solidarity – and the need for lifelong and lifewide education to enhance well-being". Kot že naslov pove, se je predavanje dotikalo predvsem solidarnosti, s katero je treba kot predavatelj in predstavnik mlajše generacije pristopiti k slušatelju, predstavniku starejše generacije. Solidarnost je velikega pomena tudi za izvajanje takega učenja nasploh, saj se v mnogih državah to izvaja na bolj ali manj prostovoljni bazi. Finančna podhranjenost je na tem področju še posebej opazna. Predavateljica je izpostavila tudi paradoks, da je v večini držav vseživljenjsko učenje dobro uvrščeno med programe, ki jih država podpira, da pa za tretje življenjsko obdobje praktično ni kaj dosti strategij. Po njenem mnenju vseživljenjskega učenja brez izobraževanja starejših odraslih ni. S tem so se strinjali tudi diskutanti, saj se je po vsakem nizu treh plenarnih predavanj razvila živahna diskusija.

Program konference in tudi nekaj ažuriranih predavanj je dosegljivih na povezavi <http://eloa2012.pedagogika-andragogika.com/programme.html>.

Aleš Bošnjak